

Краще синиця в руках ніж журавель в небі

Особливість Висового

За територіальним поділом село Висове (колись хутір Висовп) належить до Тутовицької сільради. Воно одне з п'яти населених пунктів, що їй підпорядковані. Донедавна було хутором, а на сьогодні має генеральний план забудови та статус села. У ньому - 88 дворів і 455 мешканців. Висове, як кажуть, розкидане, але все-таки тут умовно на сьогодні виділили 3 вулиці: Підлісна, Польова, Шкільна. Кожна з цих назв говорить сама за себе.

Висове розкинулось за 3 кілометри від центральної садиби ради. Тутовичі ж мають багату історію. Його мешканці радо вітали загони Северина Наливайка, що прибули сюди в 1596 році, й самі вливалися в них для боротьби проти шляхетського панування. За переказами, теперішнє Висове - колишні землі польського пана Парчевського. Можливо, першими поселенцями на хуторі й були селяни, які обробляли його поля.

Не корилися поневолювачам жителі Тутовицької сільської ради і в роки війни 1941-1945 років. Підпільник Наумець створив тут Антифашистку групу. Сотні чоловіків із Тутович, Висовпа, Цепцевич... пішли на фронт. Додому повернулося їх мало. Десятки рядових бійців з названих сіл сплять вічним сном на колишніх полях битв із загарбниками в Прибалтиці, містах і селах Європи.

Особливість Висового та, що тут майже в кожному будинку є діти-дошкільнята, учні. Сім'ї здебільшого віруючі, багатодітні. Росте в них не двійко чи трійко синів і дочок. Скажімо, у Григорія Гамзи, Юрія Сергійчука підрастає їх по 10, а в Миколи Наконечного - 12.

ЗА ПАРТИ СІЛИ І ДІТИ, І ДОРΟΣЛІ

Важко загоювала рани Великої Вітчизняної Україна. Особливий і яг ар ліг на плечі села. Усі повоєнні біди відчули на собі й жителі хутора Висоті. Не було в них у що вдягнути., взутись, а взимку чим обігрітись Гасова лампа була чи не найбільшою розкішшю До школи дядьківській хаті, вдень ходили діти, а ввечері сюди поспішало доросле населення переважній більшості воно було неписьменне. У 1949 році у Висовп прислали випускницю Київського педучилища Ольгу Зіненко. Жити їй довелося при школі, можна сказати, у класі. Лише в 1951 р., коли за оргнабором односельці виїжджали в Кіровоградську область, купила вона вдовину хатинку, забрала до себе з Черкаської області матір, яка після війни залишилася, як кажуть, без кола та двора.

У школі не було не те що дерев'яної підлоги, а й навіть глиняної. Щоб зручно ходити по піску, довелося вчительці взутися в тапочки. За чорнильниці дітям тоді служили невеличкі скляні пляшечки. І лише згодом з'явилися невиливайки.

Майже 30 років віддала школі вчителька Зіненко. У Висовому вийшла заміж, разом з чоловіком Платоном Титовичем Гамзою побудували дім, виховали чотири сини й дочку. Цьогоріч Ользі Василівні виповниться 76. Дуже любить вена дітей, своїх онуків. Живе з сім'єю найменшого сина. Радіє

за Софійку, яка цьогоріч закінчила перший клас, росте допитливою, розумною. Тулить до серця Андрійка, який 1 вересня теж піде до школи. До речі, ЗНЗ І ст. у Висовому пара і у новому приміщенні, учнів забезпечують гарячим харчуванням. Колишні вихованці Ольги Василівни працюють механізаторами, будівельниками, медиками... Навчала в початковій школі вона і Юрія Сергійчука, який став згодом висококваліфікованим лікарем. На роботу його запросили аж у Київ. Глибоко лягли в його душу зерна добра, людяності, любові до ближнього, що сіяла в дитяче серце перша вчителька. Не одному з односельців допоміг Юрій Омелянович зміцнити здоров'я, навіть врятувати життя. Ніколи він не цурався земляків. Тому з тривогою говорили у Висовому, сільській раді про те, що Юрій Омелянович зараз хворіє і сам потребує допомоги.

ПРО ХУТІР ПОЧУЛИ АЖ У МОСКВИ

Нелегкими були повоєнні роки й у Висовпі. Довелося людям вступати в колгосп. Ті, хто не мав реманенту, худоби, поля, бачили в ньому порятунок. А дехто й не дуже охоче усуспільнював нажите важкою працею. Боляче розлучатися такі сім'ї з конячиною, корівкою, возом. Але нове життя набирало обертів. Як у круговерті були й хуторяни. Треба було щодня йти на роботу в колгосп, а щоб мати що їсти - обробляти присадибну ділянку, тримати хоч якийсь статок.

На зміну п'ятдесяти м прийшли шістдесяті роки. У цей час дехто вже почав збирати й на нове житло, як, скажімо, Іван Трохимчук, Петро Леончик, Володимир Волощук, Василь Сергійчук... Про це знали не тільки сусіди, а й керівники сільради, колгоспу. Здавалося, радіти б цьому, та ні. Виявляється, будуватися на хуторі не дозволяла тодішня державна політика. Хочеш маги нове житло (сім'ї в кожного росли) – зводь його або в Цепцевичах, або в Тутовичах. Та хіба міг подумати, наприклад, інвалід Великої Вітчизняної Василь Сергійчук, який народився, виріс у Висовпі, що йому не дадуть можливості побудувати для своїх дітей житло. "Я ж воював, дружина Віра три роки була в фашистській неволі", міркував він. Отож, не дочекавшись дозволу, почав зводити новий будинок, як він розповідав, без плану. Гак вчинили й деякі інші хуторяни. Іван Трохимчук побудував цегляний дім 8х12. Уже й постелив підлогу, пофарбував вікна, двері, та прийшла повістка в суд. Рішення його було таким: перевезти будинок у Цепцевичі. Не піднімалися на це в Трохимчука руки. З Іваном, як кажуть, не церемонилися. Одного дня на двір приїхала бригада й забрала з хати вікна, двері... Не день і не два дивився добротний дім на світ порожніми очима. Під осінь у Трохимчуків народилася донечка Марійка. Перед тим, як забрати дружину з пологового будинку, пішов Трохимчук до правоохоронних органів. Йому дозволили забрати зі складу колгоспу одні двері й вікно та перезимувати в одній кімнаті, а навесні зобов'язали-таки перевезти будинок у Цепцевичі. Мусив погодитися на це Іван, написав навіть розписку.

Ще гірша доля спіткала Володимира Волощука. Його фінський будиночок відразу за рішенням суду розібрали й здали на баланс колгоспу. Так він і залишився на все життя його власністю.

Не розуміючи державної політики, хуторяни писали скарги, подавали апеляції в обласний суд. їздив у Рівне, Київ Іван Трохимчук, а Василь Сергійчук достукався аж до Ковпака. Разом з односельчанином Маслянчуком побував у Москві. Та й як було не шукати правди, коли суд у Сарнах, Рівному прийняв рішення: будинок Василя Сергійчука здати на користь держави, а господарю припекли 6 місяців примусових робіт. Остання інстанція порятувала хуторян. Заборонили голові колгоспу корчувати садки, оборювати будинки, розбирати побудовані без плану. Правда, Іван Трохимчук таки переніс свою хатину в Цепцевичі. І зараз разом з дружиною Василюю Опанасівною, яка дуже хворіє, живуть у ній. Три сини поселилися в Сарнах, а дочка Марія поїхала ще далі від рідних місць. Живе з сім'єю в харківській області.

І ЗНОВУ шлях ЛЕЖИТЬ ДО БЛОКАМ'ЯНОЇ, КИЄВА

Часи змінюються. У Висовому тепер дозволяють будуватися всім бажаючим. Житло зводять переважно молоді сім'ї. А які будинки виростають! Щонайменше на 4-5 кімнат. Де ж беруть люди кошти? Адже зараз такі дорогі будівельні матеріали, а в селі більшість працездатного населення не має постійного заробітку Паї, що одержали при реформуванні колгоспу, великих статків, як відомо, не дають.

Житти розпорядилося так, що мешканці Висового, переважно чоловіки, знову ідуть у Москву, Київ Алеї не зі скаргами, шлях їх лежить сюди на заробітки. Вони будують дачі, ремонтують квартири й заробляють сім'ям на прожиття, а кому потрібно й ми спорудження нових будинків.

Не виїжджають сьогодні з Висового на постійне місце проживання в іншу місцевість. У мене склалося враження, що люди тут дотримуються принципу: краще синиця в руці, ніж журавель у небі. Від декого з них почула: на місці й камінь обростає. Працюють усі до сьомого поту, але мають хліб і до хліба. Щоб побачити, як живуть у Висовому, у сільській раді нам запропонували побувати наприклад, у сім'ї Юрія та Галини Сергійчуків. Вони виховують десятеро дітей: 7 синів, 3 дочки. Найстарший Олександр перейшов у 11 клас, а найменшій Галинці виповнилося 8 місяців. Батько працює кранівником у «Сарникомуненергії», але взяв відпустку й поїхав на заробітки Млі. сім'я спільно ще з одним односельцем трактор, косарку, плуг. Старші хлопці з цією технікою, легковим автомобілем, як кажуть, на "ти". Так що в полі працюють не вручну. Уже припасли на зиму сіно для корови. Серед дівчаток найстарша Ліля. їй тринадцять, восени піде у восьмий клас. Вона - найперша мамина помічниця. Доводиться, й хліб спече сама, а корову, розповідала Галина Петрівна, почала доїти ще з другого класу.

Є ще одна особливість у Висовому: у неділю, на релігійні свята, сім'ями йдуть у Цепцевичі в молитовний будинок. Дітей тут виховують у вірі до Бога, змалечку привчають до всякої роботи. Отож, виростаючи, вони дають собі лад. Одружуючись, молодь прагне мати власне житло, город, статок.

МРІЇ ЗДІЙСНЮЮТЬСЯ

Люди, напевно, й плекають мрії, щоб вони здійснювалися. Хотіли, скажімо, колись у Висовпі мати можливість будувати житло, і це стало

реальністю. Навіть із Цепцевич бо руть тут ділянки під забудову. Про клали сюди й дорогу з асфальтним покриттям, звели школу На порядку денному - будівництво ФАПу. За дорученням з цією пропозицією в місцеву раду звернулася Галина Гамза. Це побажання враховане. Планують у 4 кварталі ц. р. розпочати зведення медичного закладу.

Десять років мріє про автомобіль інвалід Великої Вітчизняної війни Василь Сергійчук. Саме стільки часу лежить його заява-прохання в управлінні праці та соціального захисту населення на виділення автотранспорту. І вірить ветеран, що не обминуть його увагою. Кожна сім'я у Висовому, мабуть, має мрії, хай щасливими та здоровими ростуть діти.

К. Іванчук